

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 โดยใช้ทฤษฎีการใช้สามัญสำนึก (Common Sense Model) ของ Leventhal และคณะ เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่มารับการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลมหาราชนครราชสีมา จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามภาพสะท้อนทางความคิดของผู้ป่วยเกี่ยวกับการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน ประกอบด้วย การมีอาการต่างๆ ในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา, อาการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับโรคเบาหวาน, ระยะเวลาของโรคเบาหวาน, ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากรโรคเบาหวาน, การควบคุมหรือการรักษาโรคเบาหวาน และสาเหตุของโรคเบาหวาน และส่วนที่ 3 แบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน แบบสอบถามภาพสะท้อนทางความคิดของผู้ป่วยเกี่ยวกับการมีอาการต่างๆ ในระยะเวลา 1 เดือนที่ผ่านมา และอาการต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับโรคเบาหวาน หาความเที่ยงโดยใช้สูตรคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson, K-R 20) ได้ค่าความเที่ยง 0.76 และ 0.91 ตามลำดับ ส่วนแบบสอบถามภาพสะท้อนทางความคิดของผู้ป่วยเกี่ยวกับระยะเวลาของโรคเบาหวาน, ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากรโรคเบาหวาน, การควบคุมหรือการรักษาโรคเบาหวาน และสาเหตุของโรคเบาหวาน และแบบสอบถามส่วนที่ 3 หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง 0.76, 0.76, 0.75, 0.70 และ 0.90 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน – 31 กรกฎาคม 2549 เป็นเวลา 4 เดือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการตนเอง คือ การมีภาพของความสามารถที่จะควบคุมหรือรักษาโรคเบาหวานได้ การมีภาพของสาเหตุการเป็นโรคเบาหวานจากกรรมพันธุ์ การมีภาพของสาเหตุการเป็นโรคเบาหวานจากสรีรวิทยา การมีภาพของสาเหตุการเป็นโรคเบาหวานจาก ความเชื่อเรื่องความโชคร้าย กรรมเก่า หรือการหลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อาชีพ และการมีอายุเพิ่มมากขึ้น โดยปัจจัยเหล่านี้สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการจัดการตนเองของผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 ได้ ร้อยละ 27.9 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า จากผลการวิจัยครั้งนี้ พยาบาลควรส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีการรับรู้โรคเบาหวานสามารถควบคุมได้ ในขณะเดียวกันก็ควรมองข้ามปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อการจัดการตนเองเช่นกัน

This descriptive research aimed to study factors influencing self-management of type 2 diabetic patients. Common sense model of illness representation was used as a conceptual model of this study. The sample consisted of 200 type 2 diabetic patients who followed up at out patient medical department at Maharatnakornratchasima Hospital.

Instruments used in this study comprised of three questionnaires and one assessment form: 1) Demographic data Questionnaires, 2) The illness identity questionnaire, The timeline questionnaire, The consequences questionnaire, The controllability or curability questionnaire, The cause questionnaire and 3) Self-management behaviors questionnaire. These questionnaires were tested for content validity by five experts. The Kuder-Richardson (K-R 20) reliabilities of The illness identity questionnaire were 0.76 and 0.91, respectively. The Cronbach's Alpha Coefficient reliabilities of The timeline questionnaire, The consequences questionnaire, The controllability or curability questionnaire, The cause questionnaire and Self-management behaviors questionnaire were 0.76, 0.76, 0.75, 0.70 and 0.90, respectively. Data were collected during April 1 to July 31, 2006. Data were analysed in terms of percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient and Stepwise Regression Analysis.

Findings of the present study suggest that the perception of controllability or curability, hereditary causal attribution, physiological causal attribution, krama causal attribution, age and occupation were together predicted self-management behaviors. These variables explained 27.9 percent of the variances in the self-management behaviors.

This study highlights the need for development nursing intervention that can improve patients' beliefs about their illness, especially beliefs of controllability or curability. At the same time, nurse cannot overlooked other factors that might influencing self-management behaviors.